

25-26. 04. 2024

Міжнародна науково-практична конференція
**НАБЛИЖЕНЕ ДО ПРИРОДИ ЛІСІВНИЦТВО:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

International conference
**CLOSE TO NATURE FORESTRY:
CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS**

м. Київ, Україна
Kyiv, Ukraine

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І САДОВО-
ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА
НДІ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО САДІВНИЦТВА
ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»
ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ
ВП НУБІП УКРАЇНИ «БОЯРСЬКА ЛІСОВА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ»
ВСЕСВІТНЬОГО ФОНДУ ПРИРОДИ WWF-УКРАЇНА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «НАБЛИЖЕНЕ ДО ПРИРОДИ ЛІСІВНИЦТВО:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

(25-26 квітня 2024 року)

КИЇВ – 2024

Міжнародна науково-практична конференція «Наближене до природи лісівництво: проблеми та перспективи» організована Навчально-науковим інститутом лісового і садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України за підтримки Державного підприємства «Ліси України», Державного агентства лісових ресурсів України, Товариства лісівників України, ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція» та Всесвітнього фонду природи WWF-Україна.

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 квітня 2024 р.)

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024

УДК: 630*23:582.475.4(477.41)

УСПІШНІСТЬ ПРИРОДНОГО ПОНОВЛЕННЯ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ У ФІЛІЇ «ІВАНКІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДСГП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

*Зелінський Б.В., доктор філософії**Зелінська Л.Г., асистентка**Кімейчук І.В., асистент**Білоцерківський національний аграрний університет*z_b_v@ukr.net

Відтворення лісових фітоценозів в сучасних реаліях є надзвичайно актуальною темою сьогодення. В Україні лісовідновлення в основному відбувається шляхом штучного лісовідновлення, рідше – природним шляхом [2, 3].

Безперечною перевагою природного поновлення є те, що воно відіграє важливе значення, як фактор природного добору, як правило, більше шансів вижити в біологічно стійких особин. Краще адаптовані до місцевих умов середовища ті рослини, які утворились в результаті природного поновлення, адже вони вирости в тому ж самому середовищі. Ліси, що відновлюються природним шляхом, часто виявляються більш стійкими до шкідливого впливу збудників хвороб, шкідників та змін клімату [1].

Мета досліджень – оцінити успішність природного поновлення сосни звичайної в умовах свіжого субору у лісах підприємства.

Успішність природного відновлення сосни звичайної на зрубках та під наметом стиглих деревостанів наведено у табл. 1 та табл. 2.

**Табл. 1. Успішність природного відновлення сосни
звичайної на зрубках**

№ ТПП	Вік зрубу, років	Площа, га	Домінуюче рослинне вкриття	К-сть підросту тис. шт./га ⁻¹	Склад природного поновлення	Успішність природного поновлення
1	1	1,9	Орляково-Жовтозіллявий	36,2	9С31Бп	Задовільне
2		0,9	Куничниково-кострицевий	8,9	3С37Бп	Незадовільне
3		2,8	Мітлицевий	27,7	4С36Бп	Задовільне
4	2	2,2	Вересово-брусничний	19,6	9С31Бп	Добре
5		2,4	Вересово-брусничний	8,8	10С3+Бп	Задовільне
6		1,4	Кострицево-чорничний	13,4	4С36Бп	Добре

Успішне природне відновлення сосни звичайної на 1-річному зрубі виявлено з участю у рослинному покриві як домінуючого видів мітлиці і орляка. Куничниково-кострицевий зруб характеризується незадовільним природним поновленням. На пробній площі № 1 найбільша кількість природного поновлення за рахунок рихлення ґрунту. Двохрічні зруби характеризуються доволі високою успішністю природного поновлення сосни звичайної.

Табл. 2. Кількість природного поновлення сосни під наметом чистих за складом стиглих деревостанів в умовах свіжого субору

№ ТПП	Всього, тис. шт./га ⁻¹	Повнота	В тому числі за віком, років				
			1–3	4–6	7–9	10–12	>13
7	1,4	0,8	0,1	0,6	0,6	0,1	—
8	0,9	0,8	0,1	0,5	0,3	—	—
9	6,9	0,7	0,2	0,7	2,3	3,1	0,6

З даних наведених в таблиці 2 видно, що під наметом природних соснових ділянок лісу досліджених об'єктів природне поновлення сосни незначне. Самосів сосни зустрічається ближче до межі виділу, де більша кількість світла і менша рясність надґрунтового покриву, до середини виділу – поодинокі або зовсім відсутні.

Основною причиною незадовільного відновлення під наметом насаджень є товстий шар підстилки. Також варто відмітити, що вміст вологи у верхніх шарах ґрунту на досліджених об'єктах є досить низьким, від 5 до 15 % протягом вегетаційного періоду і її недостатньо для нормального проростання насіння сосни звичайної внаслідок розростання рослин надґрунтового покриву.

Отже, причиною незадовільного природного поновлення сосни звичайної є проведення суцільних рубок та неправильний підбір техніки підчас рубок та вивезення лісопродукції скільки знищується все природне поновлення. Крім цього в перші роки життя самосів відзначаються високою вразливістю до несприятливих екологічних чинників.

Список використаних джерел:

1. Кімейчук І.В., Кайдик О.Ю. (2022). Ріст, стан та успішність природного поновлення сосни звичайної на зрубках і під наметом насаджень у ДП «Добрянське лісове господарство». *Вісник Малинського фахового коледжу*. Вип. 1. С. 83–95.
2. Хрик В.М., Кімейчук І.В. (2021). Лісівництво: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Біла Церква. 444 с.
3. Яворовський П.П., Сендонін С.Є., Левченко В.В., Токарьова О.В., Пузріна Н.В. (2021). Лісівництво: підр. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 654 с.

Організацію, підготовку та матеріально-технічне забезпечення Міжнародної науково-практичної конференції «Наближене до природи лісівництво: проблеми та перспективи» здійснює Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України за підтримки Державного підприємства «Ліси України», Державного агентства лісових ресурсів України, Товариства лісівників України, ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція» та Всесвітнього фонду природи WWF-Україна.

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

 вул. Горіхуватський шлях 19, Київ, 03041, Україна

 Тел: +38-044-527-85-28

 E-mail: office.forestry@nubip.edu.ua

 URL: <https://nubip.edu.ua/structure/nni-ispq>